

Fiskur og gass

– hond í hond

Eldslogin stendur meir enn hundrað metrar upp í polarluftina. Um nakrar vikur hvørvur login, og fyrsta gasslastin verður avskipað frá Melkøya. Um ein lítlan mánað er av álvara sett hol á eitt nýtt tíðarskeið í norsku olju- og gasssøguni

Reportasja

Jógvan Hugo Gardar

Snøhvit, Hammerfest: Klokkan 01.50 tann 21. august í ár. Tað er týsnátt. Fyri Noreg, og serliga fyri tann norðasta partin av Noregi, so er hetta ein søgulig nátt. Tað var klokkan 01.50, at gass fyri fyrstu ferð kom av Snøhvit-økinum og gjøgnum tey 143 kilometrar langu rørini heilt inn á gassverksmiðjuna á Melkøya í Hammerfest.

Og ovast á Melkøya sprændi ein eldslogi upp í polarnáttina. Hetta var prógvið fyri umheiminum um, at gass er á Snøhvit. Og nú byrjar gasstíðarskeiðið av álvara í Norður-Noregi.

Fiskafingrar

Fyri færoyingar og onnur, sum liva av fiskinum, so er navnið Hammerfest væl kent. Býurin bleiv brendur í grund av týsku nazistunum undir seinna heimsbardaga. Aftaná kríggi kom býurin aftur á fætur, og Findus-verksmiðjan bleiv bygd. Tað var flakavirkið og serliga fiskafingrarnir hjá Findus, sum skuldu skaffa pengar í kassan í Hammerfest.

Býurin, sum í dag hevur um 9300 íbúgv, hevur livað av havinum, her hann liggur opin út móti Barentshavinum. Men fiskivinnan hevur ikki givið býnum nóg nóg til, at hann kundi vaksa.

Fólkatalið var á veg skeivan veg heilt fram til, at avgerðin bleiv

tikin um at fara í gongd við at byggja Melkøya-verksmiðjuna til at framleiða flótandi nátúrgass (LNG – liquefied natural gas). Avgerðin um at Snøhvit-gassið skal í land á Melkøya bleiv tikin fyri góðum fimm árum síðani. Men oljuleitingin í Barentshavinum byrjaði longu í 1980, og fyrstu fundini komu fyrst í áttatiárunum, skamt frá har Snøhvit liggur.

Og í býnum merkja tey broytingarnar. Tíðindastjóri hjá Statoil á Melkøya, Sverre Kojedal, sigur, at tá flest fólk hava arbeitt á Melkøya, so hava meir enn 3.000 arbeidsfólk verið har. Fyri býin og flogvøllin hevur hetta verið krevjandi. Tey flestu hava búð úti á Melkøya, har ein egin býarpartur er settur upp, meðan arbeiðið er í gongd.

Men at flyta fólk aftur og fram hevur kravt sítt. Eini 30 bussar hava flutt fólk millum oynna og fastlandið. Eitt tað fyrsta, sum var gjørt, var at gera ein undirsjóartunnil út til Melkøya. Á flogvøllinum hevur verið úr at gera, og aðrir flogvallir eru tiknir í brúk. Sjálvur flogvøllurin í Hammerfest er stuttur og kann bert taka ímóti smáum flogfórum. Tí noyddist millum annað Atlantsflog at brúka flogvøllin í Alta, sum liggur ein góðan tíma við bussi frá Hammerfest, tá teir skuldu velja flogvøll har Akerstarvsfólkini úr Suður-Noregi skuldu setast av.

Skjótt er full ferð

Sverre Kojedal sigur, at hóast vit nú kunnu síggja sjónlig prógv

fyrí at gass er á Snøhvit, so liggja nógvir krevjandi tímar fyrí framman.

- Tann 21. august er ein av fleiri týðningarmiklum døgum. Nú kemur gass inn til Melkøya, og tær næstu vikurnar brúka vit so til at fáa royndarkoyrt allar partarnar av verksmiðjuni. Eftir ætlan skulu vit byrja at framleiða LNG um hálvan september, og fyrsta lastin við einum LNG-báti verður avskipa um mánaðarskifti september-oktober, sigur Sverre Kojedal.

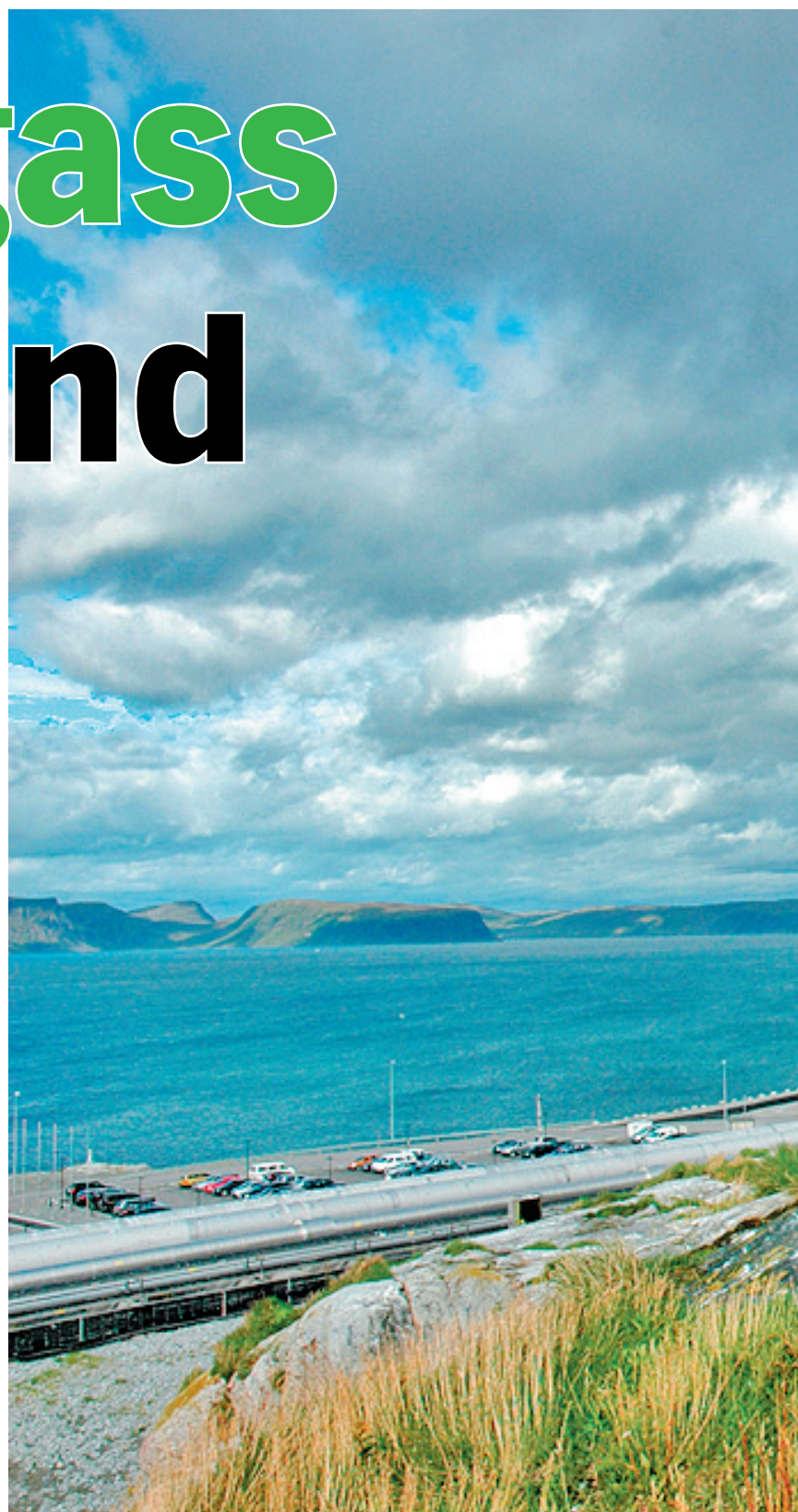
Hetta er samstundis sum Norsk Hydro og Statoil gerast til eitt stórt oljufelag.

Gassið frá Snøhvit kemur í einum 143 kilometra longum rørið, sum liggur á havbotninum. Á Snøhvit sæst einki omanfyri vatnsskorpuna. Alt av pumpiútgerð liggur á botninum, meðan sjálvt eftirlitið við Snøhvit liggur inni á Melkøya.

Hettar er fyrstu ferð at roynt verður at framleiða gass so langt frá landi uttan boriplattform á norska sokklinum.

Útgerðin, sum verður brúkt, er ment til Snøhvit, og Statoil roknað við at hesin kunnleikin nú skal vera við til at menna nýggja útgerð, sum kann gera tað møgulegt at framleiða gass og olju longur til havs, enn higartil hevur verið møgulegt.

Sverre Kojedal sigur, at í dag er møgulegt at fjarstýra ein gassbrunn sum liggur 150 kilometrar til havs, men at tøknið við meir menning kann brúkast kanska einar 500 kilometrar úr landi. Sum er, er lættari at fáa gass inn til lands á hendan hátt,

Sverre Kojedal roknað við, at Hammerfest fær ein sera týðningarmiklan leiklut í útvinningini av gassi í Barentshavinum. Mynd: Jógvan H. Gardar